

BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSÉNEK INNOVATÍV LEHETŐSÉGEI

Innovative ways to develop correctional competencies

Tanulmányom témájának a büntetés-végrehajtási kompetenciák fejlesztésének innovatív lehetőségeit választottam. Ennek kapcsán elemzem azokat a közszolgálati alapkompétenciákat, amelyeket a különböző rendvédelmi szervezeteknél vezető beosztást betöltő eljárások fogalmaztak meg az újonnan kinevezésre kerülő tiszti és tiszthelyettesi állománnyal szemben.

Célom, hogy egy átfogó képet adjak a már alkalmazott oktatási módszertanok, illetve más elméletek ötvözésének lehetőségeiről a rendvédelmi oktatásban résztvevő hallgatóknak és oktatóknak egyaránt.

Jelen tanulmányban arra keresem a választ, hogy miként függ össze a különböző oktatásmódszertanok alkalmazása a vezetői kompetenciaigényekkel, tekintettel az eltérő generációs jellemzőkre.

Kulcsszavak: kompetencia, minőség, professzionalizmus, innováció, integráció

For my thesis, I have chosen the topic of innovative opportunities for developing competences in penitentiary execution. During the presentation of this topic, I analyze the basic competences required in public service formulated by the leaders of various law enforcement agencies to the officers and non-commissioned officers to be newly appointed.

My goal is to provide a comprehensive picture of the possibilities of combining educational methodologies already applied with other theories for both students and instructors participating in law enforcement education.

In the thesis, I seek to answer how the application of different educational methodologies is related to leadership competence requirements, taking into account the different generational characteristics.

Keywords: competence, quality, professionalism, innovation, integration

Bevezetés

Az oktatás az egyik legfontosabb terület a modern társadalomban. Az oktatási rendszerek célja az emberek képességeinek és kompetenciáinak fejlesztése, hogy felkészítsék őket az életre és a munkára. Az oktatásnak azonban nem csak a tudás és a szakértelem átadására kell összpontosítania, hanem azokra a kulcsfontosságú készségekre és kompetenciákra is, amelyek segítségével az emberek sikeresek lehetnek a munkaerőpiacon és a mindennapi életben.

A tanulmány célja, hogy megvizsgálja, hogyan lehet hatékonyabban fejleszteni az oktatási és a kiképzési rendszert, hogy az jobban felkészítse a hallgatókat a fogadó rendvédelmi szervhez történő sikeres integrációra. A tanulmány középpontjában az áll, hogy az oktatásnak hogyan kell összpontosítania az olyan kulcsfontosságú kompetenciákra, mint a kommunikáció, a problémamegoldás és az együttműködés, valamint, hogy hogyan lehet a hallgatókat a legjobban felkészíteni ezek elsajátítására. Legyen szó a rendkívüli eseményként definiált történések bármelyikéről, az azonnali, gyors, hatékony és szakszerű intézkedés vagy akár, több intézkedés egyidejű megtételéről.

Felelősségteljes döntéseket kell meghozni, szigorú jogszabályok által határolt kereteken belül. Nem elhanyagolható célkitűzés az sem, hogy a hallgató a képzés, illetve kiképzés végeztével képes legyen megfelelni a fogadó rendvédelmi szerv szakmai és vezetői elvárásainak, valamint a szolgálati beosztását a lehető legmagasabb szakmai színvonalon tudja ellátni.

A rendvédelmi oktatás és kiképzés innovációjának szerepe, jelentősége, aktualitása, kapcsolódási pontjai

A fő témaként választott oktatás innovációs lehetőségeit elsősorban a büntetés-végrehajtási szervezetre és annak igényeire fókuszálva igyekszem bemutatni.

A különböző rendvédelmi szervek oktatási és kiképzési módszereibe szintén beilleszthetők az általam vizsgált módszerek, melyek az együttműködés alapját képezhetik. A kooperáció azért fontos, mert a bűnözés, azon belül a szervezett bűnözés, a terrorizmus olyan fenyegetést jelentenek a társadalomra, amelyek gyakran átfedik az egyes rendvédelmi szervek hatáskörét. Az ilyen fenyegetésekkel szemben hatékonyan kell fellépni, összefogásra, koordinációra és azonos kompetenciákra van szükség. Ez lehetővé teszi az információk megosztását az egyes szervek között, ami segíti az esetek gyorsabb és hatékonyabb megoldását, valamint a szervek közötti erőforrások hatékonyabb felhasználását is. Biztosíthatja, hogy azok hatékonyabban védjék a társadalmat.

Az összefogás erősíti a rendvédelmi szervek hitelességét és hatékonyságát, a közösség szemében pedig növeli a bizalmat. Összességében tehát az együttműködés és a koordináció kulcsfontosságú a hatékony rendvédelemhez, és nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a rendvédelmi szervek hatékonyan tudjanak fellépni a társadalomra jelentett különböző fenyegetésekkel szemben.

Az oktatás innovációja lehetővé teszi a hallgatók számára, hogy jobban kihasználják a modern technológiát és a digitalizáció előnyeit, így az oktatásban való részvétel kényelmesebb és könnyebb lehet. Az innovatív oktatási módszerek és eszközök segíthetnek abban, hogy az oktatás izgalmasabb és interaktívabb legyen, és lehetővé teszi a diákok számára, hogy egyéni igényeikhez igazodva tanuljanak. Továbbá segíthet az oktatási intézményeknek és oktatóknak a diákok teljesítményének és fejlődésének nyomon követésében és értékelésében, ami fontos információkat nyújthat az oktatási folyamatok és programok további javításához és optimalizálásához. Ez általában hosszú távú előnyökkel jár, például jobb oktatási eredményekkel, magasabb szintű tudással, jobb munkalehetőségekkel és a társadalmi mobilitás növelésével. Az oktatás innovációja tehát nem csak a diákok, hanem az egész társadalom számára lehetőséget jelent az előrelépéshez és a fejlődéshez.

Oktatási módszerek

A következőkben bemutatok különböző kompetenciák fejlesztését segítő oktatási módszereket. A kompetenciák olyan képességek, tudások és készségek összessége, amelyek segítségével egy személy hatékonyan teljesíthet egy adott feladatot vagy munkakört. Azok két fő kategóriába sorolhatók: általános és szakmai kompetenciák.

Az általános kompetenciák olyan alapvető képességek, amelyek az élet számos területén hasznosak lehetnek. Ilyenek például a kommunikációs készség, a problémamegoldó képesség, az időmenedzsment, a csapatmunka, az önálló munkavégzés vagy az adaptív gondolkodás.

A szakmai kompetenciák specifikusabbak és a munkakörhöz kapcsolódnak. Ilyenek lehetnek a szakmai ismeretek, az adatok elemzése, a tervezés és az innováció.

A kompetenciák fejlesztése és fenntartása segíti a hallgatót abban, hogy hatékonyabb legyen a szolgálati feladatának ellátásában, és hozzájáruljon a szervezet hatékonyabb működéséhez is. A rendészeti területen is egyre fontosabbá válnak az általános kompetenciák, mint például az érzelmi intelligencia, a kreativitás, az innováció és a problémamegoldás, amelyek elősegítik az innovációt és az agilis munkavégzést.

Az oktatási módszerek differenciált alkalmazását és szükségességét abban látom, hogy a büntetés-végrehajtási szervezet által önállóan történő feladatok végrehajtása, valamint a társszervekkel történő együttműködés során vélhetően növelhető a hatékonyság. Amennyiben a rendvédelmi szervek oktatási és kiképzési módszertana azonos alapokon és megszerzett kompetenciákon nyugszik, akkor az eltérő feladatok végrehajtása során jelentkező kihívások ellenére is elvárhatóvá válhat a sikeres beavatkozás, valamint felszámolás egy kooperatív művelet alkalmával. A különböző rendvédelmi szervek vezetői, illetve vezető beosztású előjárói által megfogalmazott tizenkettő rendvédelmi alapkompétencia az alábbi oktatási módszerek alkalmazásával fejleszthető.

Projektoktatás

„Olyan célközpontú oktatási stratégia, mely egyrészt a sajátos célok elérését, a valós életet integráló és reprezentáló tanulási tartalommal, a komplex szemléletmódot segítő, tevékenységközpontú, feladatorientált tanulói tevékenységet biztosító szervezési formákkal, módszerekkel, technikákkal, eszközökkel, az iskolai keretet kitágítva természetes tanulási környezetben valósítja meg; másrészt a stratégia eredményeként létrejött projekt további tanulási célok spirálisan fejlődő modelljét valósítja meg.”¹

Bármely oktatási módszer hatékonysága és sikere több összetevőn alapul. Az oktató felkészültségének, a hallgatók motiváltságának és a rendelkezésre álló oktatási segédanyagoknak, eszközöknek az összessége és harmóniája meghatározó az elérendő cél tekintetében. Bevált módszer a tananyag tömbösítése, melynek során a törzsanyag viszonylag kevés elágazást tartalmaz, segítve ezzel a hallgató figyelmét az adott témában fenntartani. Fontosnak tartom a tanulókkal, hallgatókkal a moduláris oktatás elején közölni, hogy mi az elérendő cél.

A természetes tanulási környezetet lehet úgy alakítani, hogy a tantermek berendezését valamely büntetés-végrehajtási intézet eligazító helyiségének mintájára alakítsuk ki. Ez azért lehet hasznos, mert később a valós feladat végrehajtási szakaszába kerülnek, a komfort érzetük magasabb lehet, megspórolva ezzel az alkalmazkodáshoz való időt, amit már fordíthatnak a tényleges munkavégzésre. A berendezési tárgyak és szemléltető eszközök legyenek olyanok (vagy akár pontosan azok), amelyekkel dolgozniuk kell majd. Tartsuk meg az eligazítást az „eligazító helyiségben”, majd ezután vonuljunk el a munkavégzés helyszínére. Modellezve ezzel a napi rutint, illetve fejlesztve az elvárt alakiasságot is. Amennyiben ezeket a napi szinten elvárt, de gyakoroltatás hiányában rendkívül frusztráló helyzeteket a hallgatók rendszeresen végzik, azok természetessé válnak. Amikor ezek az alaki követelmények természetessé válnak, máris könnyebben tudnak a feladatra koncentrálni.

1 <https://erettsegitelek.com/2021/01/uj-modszerek-a-pedagogiaban/>

Mindenkiben ott munkál egyfajta megfelelési kényszer, pláne akkor, ha esetleg nem biztos abban, hogy helyesen hajtja-e végre az elvártakat. Természetesen az alaki és formai tevékenység mellett nagy hangsúlyt kell fektetni a szakmai ismeretekre is. Amennyiben a tanulóban nincs feszültség abban a tekintetben, hogy az előjáróval a megfelelő alaki kontextusban tud viselkedni, akkor az nyugodttá teheti, míg a magasfokú szakmai ismeretek a magabiztosságot és döntésképeséget hivatottak elősegíteni.

A projektoktatás folyamatában a tanulás többféleképpen osztható fel. Alapvetően egyéni, társas vagy csoportos feladatmegoldásokat várunk el. A feladatok megszervezésénél kiemelt hangsúlyt kell fektetnünk az elérendő célra, amely a csoportban való hatékony munkavégzés, a kommunikáció és egymás segítése, elfogadása kell, hogy legyen. Egyértelműsítsük a tanulóknak, hogy minden részletre figyeljenek, mert a gyakorlaskor és a számonkéréskor lesznek egyéni, társas és csoportos feladatok is, ezért tisztában kell lenniük mind a saját, mind a csoport feladatával, illetve abban konstruktívan kell részt venniük.

Hangsúlyozzuk ki, hogy a csoporton belüli kommunikáció az elméleti és gyakorlati tudás mellett legalább annyira fontos összetevője a sikeres feladatmegoldásnak. Csak annyira erős egy csoport, amennyire a leggyengébb tagja erős. Tudatosítani kell a hallgatóknak, hogy egyéni vagy csoportos feladatmegoldást követően is szükséges döntést hozniuk. Fontos az olyan egyszerű helyzetekben, amikor egy kolléga váltását kell megszervezni, de különösen fontos akkor, amikor egy intézkedési helyzetben kell döntéseket hozni és feladatokat meghatározni. Rá kell mutatni arra, hogy a döntéseknek mind szakmai, mind törvényességi tekintetben helytállónak és vállalhatónak kell lenniük.

A projektmódszer mindig célirányos, problémaorientált, a tanulók érdeklődésére, aktív tevékenységére épít. Elkerülhetetlen, hogy a tananyagban ne legyenek száraz, kevésbé érdekfeszítő részek. Igyekezni kell a figyelmet fenntartani, és felmérni a hallgatók adott témában való érdeklődését. Több példát szükséges megemlíteni és életszerű szituációkat kell kezdeményezni, bizonyítva ezzel számukra az aktuális anyag fontosságát, illetve azoknak a valós életben már ismerté vált hatását. Ismertesük meg az oktatott témát több aspektusból, és hívjuk fel a figyelmet arra, hogy a bv. intézetekben és azokon kívül is, minden szituáció komplex, ezért az ismereteknek is komplexnek kell lenniük. A sikeres és összetett feladat végrehajtása egy szakmailag jól felkészült csoport kollektív és egy megfelelő kompetenciákkal rendelkező vezető közös munkáját feltételezi. Tudatosítani szükséges a hallgatóknak, hogy a számukra meghatározott cél az, hogy egy szituációban akár végrehajtóként, akár vezetőként maximálisan helyt tudjanak állni.

Kooperatív oktatási módszer

„A kooperatív oktatási módszer a tanulók kis csoportokban (4-6 fő) való, együttműködésen alapuló, tevékenységorientált foglalkoztatása.

- Célja: az intellektuális és a szociális készségek fejlesztése, az együttműködési képesség kialakítása.
- Alapelvei:
 - az egyidejű interakció,
 - az építő egymásrautaltság,
 - az egyéni felelősség,
 - az egyenlő részvétel.
- Változatai:
 - csoportos tanulás – egyéni teljesítmény,
 - csoportos tanulás – egyéni vetélkedő (csoporton belül),
 - mozaik tanulás (az anyag felosztása, és együttes előadás),
 - csoportkutatás (közös tervezés, kutatás).

A kooperatív módszer nem nélkülözheti a társak aktív, segítő, támogató részvételét az együttes munka, a kooperatív tanulás keretei között. A tanulók nemcsak a saját munkájukért, hanem a csoport tagjának tanulási eredményeiért is felelősek. A kooperatív módszerek nagymértékben elősegítik az adott osztályon, közösségen belüli kapcsolatok pozitív irányú alakulását, hozzájárulnak az önértékelés fejlődéséhez, az iskolához való pozitív attitűdök kialakulásához.”²

A valós napi feladatvégrehajtáshoz talán ez az oktatási módszer áll a legközelebb. A bv. intézetekben néhány ór- és szolgálati helyen ellátott szolgálati feladattól eltekintve, nem jellemző az egyéni munkavégzés.

A kis csoportokban történő oktatás nem minden esetben kivitelezhető, azonban ez a módszer modellezhető leginkább egy valós, szakasz szintű alegység együttműködését és annak irányítását valós „szerepekkel” (biztonsági tiszt, reintegrációs tiszt, körletfőfelügyelő, biztonsági főfelügyelő, körletfelügyelő, biztonsági felügyelő). A társakkal való együttműködés feltétele a fegyelmezettség, a rend, a szabályok, normák ismerete és alkalmazása, gyakorlása. E szerepek rotálásával a hallgatók megismerhetik a különböző beosztásokhoz társuló feladatokat, döntési helyzeteket, felelősséget, illetve az adott szinten elvárható és szükséges, helyes kommunikációt. Lehetőséget biztosítva mindezzel arra, hogy (a reálishoz közelítő) képet kapjanak arról, hogy kitől mi várható el, és ki hol tudja segíteni a másik munkáját.

2 <https://erettsegitelek.com/2021/01/uj-modszerek-a-pedagogiaban/>

Nem utolsósorban szembesülhetnek a szakmai és emocionális felkészültségükkel. Az ilyen kooperatív feladatok eredményeként a tanuló is képes lehet individuálisan meghatározni azokat a területeket, amelyeken fejlődésre szorul, azonban ezt az oktatónak minden alkalommal érdemes megtennie. A hibák ismertetése, elemzése és javítása mellett hangsúlyosan kell kezelni a sikeres végrehajtást követő dicséretet és jutalmazást is. Éreztetni kell a hallgatóval, hogy az erőfeszítése nem hiábavaló.

A kooperatív oktatási módszer egy olyan tanulási módszer, amelyben a diákok csoportokban dolgoznak együtt azon, hogy megoldják az adott feladatot vagy problémát. A módszer lényege, hogy a diákok összedolgozzanak egymással, kommunikáljanak, megosszák az információkat és segítsék egymást a feladatok megoldásában.

Az együttműködő oktatási módszer több előnnyel is járhat. Először is, segíti a diákok közötti kapcsolatokat és a közösségépítést. A diákok tanulhatnak egymástól, megismerhetik a különböző nézőpontokat és megoldási stratégiákat. Másodszor, a kooperatív oktatási módszer lehetővé teszi a diákok számára, hogy aktívan részt vegyenek a tanulásban, ami növeli az érdeklődésüket és a motivációjukat. Harmadszor, a módszer lehetővé teszi, hogy a diákok a saját tempójukban tanuljanak, és segít azon diákoknak, akiknek több időre van szükségük a megértéshez vagy a tananyag feldolgozásához. Ennek az oktatási módszernek különböző formái lehetnek, például csoportos projektek, osztályteremben, illetve az iskola környékén végzett kutatások, csoportos viták vagy szerepjátékok.

Fontos azonban megjegyezni, hogy a módszer hatékony alkalmazásához szükséges az időbeli tervezés, a csoportok összetétele és a feladatok kidolgozása. A tanárnak fontos szerepe van abban, hogy felkészítse a diákokat az együttműködésre, biztosítsa a csoportok megfelelő működését és támogassa az egyéni tanulást.

A tanulási szerződés

„A tanulási szerződés egy olyan tanár és tanuló közötti megállapodás, amely egy adott tanulási cél elérése érdekében történik. A megállapodás különböző feladatokat tartalmazhat, amelyek lehetnek kötelezőek vagy választhatóak. A tanulási szerződés célja: a tanuló önállóságának, felelősségvállalásának növelése, az egyéni ütemben végzett munka lehetőségének biztosítása, a tanuló motiválása a vállalt feladat elvégzésére. A koncepció születése Helen Parkhurst nevéhez fűződik.”³

A fent említett módszer alkalmas lehet a hallgatóban kialakítani és fejleszteni a vállalt feladatok, illetve a beosztásából adódó kötelezettségek precíz és magas szakmai színvonalon történő végrehajtását. A szerződés keretein belül, fontosnak gondolom az értékelést is.

3 <https://erettsegitelek.com/2021/01/uj-modszerek-a-pedagogiaban/>

Adjunk szabadon választható feladatokat, engedve ezzel a kreativitás fejlődését. Adjunk kötelező feladatokat is, melyek megoldásának értékelése legyen valamelyest szigorúbb. Ennek célja lehet az, hogy az életben nem megengedhető, hogy csak választott problémákat oldjunk meg. Azon túlmenően, hogy nem kivitelezhető a problémák és feladatok szelektív megoldása és végrehajtása, szükséges hangsúlyozni, hogy mindennek jogi következményei is lehetnek. Hasonlítsuk össze a választott és kötelező feladatok megoldása során jelentkező nehézségeket, majd a problémás részekre helyezzünk nagyobb hangsúlyt.

*Blended learning*⁴

A „blended learning” magyarul vegyes tanulást jelent. Egyfajta keveréke a hagyományos, személyes jelenlétén alapuló és az „e-learning” oktatási módszernek. Ezt a módszert egyre szélesebb körű alkalmazás jellemzi. A pandémiás időszakban a legtöbb oktatási intézmény élt az online oktatás kínálta lehetőséggel, akár praktikus, akár a járványügyi intézkedésekből következő kötelezettségként. A hallgatók többsége szimpatizált és jelenleg is szimpatizál az e-learning és a blended learning módszer alkalmazásával. Talán kijelenthetjük, hogy a fiatalabb „Y” és „Z” generáció tagjai preferálják leginkább a modern innovatív megoldásokat. A blended learning kétségkívül óriási potenciált jelent az oktatás többretű megvalósítása során.

Vegyük figyelembe, hogy már most is rendelkezésre állnak azok a szoftverek, amelyeknek alkalmazásával színvonalas oktatást lehet megvalósítani, amennyiben ezt a módszert ötvözzük a „virtuális valóság”-ot biztosító eszközökkel. Ha a mesterséges intelligenciát is segítségül hívjuk, akkor talán túlzás nélkül kijelenthető, hogy minden képzeletet felülmúló lehetőségek adódnak a jövőben mind az oktatók, mind a hallgatók számára. A virtuális valóságon alapuló szoftverek alkalmazása, hosszútávon költséghatékonyabb lehet. Elég csak megemlíteni a speciális eszközök beszerzésének és az oktatási helyszínek berendezésének elhagyását.

A blended learning mint oktatási módszer új távlatokat nyit a jövőben, hiszen a mostani „Y” generáció már el sem tud képzelni mást, mint a digitális és virtuális világot. Otthonosan mozognak benne, jól és hatékonyan képesek használni minden digitális eszközt, legyen az online vagy offline módozat. A módszertan „Achilles sarka” a szociális kapcsolatok részleges vagy akár teljes hiánya. Csupán az online térben megvalósuló munka és kapcsolatok nem képesek pótolni a személyes találkozásokat, mely szociális deficitet eredményezhet. A módszer alkalmazása önmagában véleményem szerint nem alkalmas a hatékony oktatás megvalósítására. Azonban, ha megtaláljuk az egyensúlyt és ötvözzük más, már említett módszertannal, akkor a lehetőségek tárháza a végtelenhez közelíthet.

⁴ <https://skoll.hu/blended-learning/>

A blended learning típusai:

- Projektmunkára épülő: itt szinte teljes szabadság van biztosítva a hallgató számára. Az elvégzett feladat, ami egy projektmunka, elvégezheti önállóan, vagy szemtől-szembe, illetve online az oktatójával konzultálva is.
- Valós idejű online oktatás: ilyenkor valamilyen online platformon történik az óra leadása (Teams, Zoom, stb.) és a tanulóknak lehetőségük nyílik az oktatóval egyeztetni, illetve egymással is kommunikálni.
- Aszinkron online képzés: ebben az esetben a tananyagot az oktató feltölti egy felületre (pl.: Moodle), ahol a tanulók elérik azt, le tudják tölteni, valamint a házi feladatot fel tudják tölteni. Itt szintén biztosított a számonkérés és a konzultáció, azonban ezutóbbiak jelenléti formában is lebonyolíthatóak.

A blended learning módszer a hagyományos, tantermen belüli oktatás és az online tanulás kombinációja. Ennek lényege az, hogy a tanulók online vagy digitális módon ismerkednek meg az anyaggal, majd a hagyományos, tantermi foglalkozásokon alkalmazták és gyakorolják az újonnan szerzett ismereteket. A módszer lehetővé teszi, hogy a tanulók rugalmasabban szervezzék meg az időbeosztásukat, mivel az online tanulás anyagai általában bármikor elérhetőek és az egyes feladatok határideje is rugalmasabb. A módoszat a tanárok számára is lehetővé teszi, hogy személyre szabottabb támogatást nyújtsanak a diákoknak, mivel az online tanulás során felmerülő kérdéseket személyesen is megbeszélhetik a tanórákon.

A módszer előnyeit azonban csak akkor lehet teljes mértékben kihasználni, ha a diákok megfelelő motivációval és önállósággal rendelkeznek az online tanulás során. A módszerhez szükséges eszközök és infrastruktúra biztosítása is kulcsfontosságú, hogy minden diák hozzáférhessen az online tananyagokhoz és feladatokhoz.

Gamifikáció

„A gamification, vagy magyarul gamifikáció két angol szó összeolvasztásából keletkezett. A „game” magyarul játékot jelent, míg a „-fication” a valamivé alakítást. Ebből a szóösszeolvasztásból született meg a gamification – tehát a „játékszerűvé tétel”, vagy játékosítás. Mielőtt rátérnénk a gamification oktatásban is használható lehetőségeire, érdemes megvizsgálni, mely elemekből tevődik össze egy játék (vagy játékosított folyamat). A játékok benntartó hatását a különböző szakemberek három tényezőre bontják:

- ideális beszíntezés
- optimális terhelés
- azonnali jutalmazó-büntető rendszer”⁵

5 <https://skoll.hu/gamifikacio-az-oktatasban/>

1. Az ideális beszíntezés azt a kiinduló állapotot jelenti, amely a lehető leg hamarabb bevonja a játékost a játékba, és egyszerűen teljesíthető feladatokkal ott is tartja. Az egyszerű célok elérésére ösztönzi a játékost, hogy továbbra is bent maradjon a játékban, amely során jutalmakat kap. Ez a típusú ösztönzés egy magasabb végcél irányába mutat, melynek elérése és teljesítése során a játék azonnali visszajelzéseket generál. Felépítése moduláris, így nem unja el a tanuló a játékot. A szakaszos felosztás módszertani szempontból az egyenletes terhelést szolgálja.
2. „Az optimális terhelést a szakzsargonon *flow-állapotnak* nevezi, amelyet Csíkszentmihályi Mihály, egy magyar pszichológus tett híressé. Ez az állapot akkor áll fenn, amikor a gyermek vagy felnőtt számára tökéletes egyensúlyban vannak a tevékenység (például játék) adta kihívások, és abban tökéletesen el tud merülni. Lényegében azt jelenti, hogy ekkor a játék nem csak örömet és teljes elmerülést nyújt, hanem sikerélményeket is — tehát a cél mellett a folyamatot is élvezetessé teszi. De ahhoz, hogy ezeket az optimálisan terhelő kis célkitűzéseket a játékos értékelni tudja, egy gyors visszacsatoló rendszerre van szükség.”⁶
3. „A jutalmazó-büntető rendszer lényege, hogy egyrésztől minden apró sikert megjutalmazzon – másrésztől következményeket állítson fel a nem-teljesítés esetére. Fontos, hogy ezek a visszacsatolások azonnaliak legyenek, tehát rögtön abban a pillanatban történjenek, amikor maga a cselekvés is. Az is lényeges, hogy a jutalmak és a következmények arányosak legyenek a küldetés volumenével, tehát egy nehezen megszerzett sikerért nagy jutalmat szerezzen a játékos.”⁷

Az internet és a digitalizáció elterjedésével jelentős szakadék mutatkozik a fiatal és az idősebb generáció között. Komoly kihívást jelent az oktatás, különösképpen abban az esetben, amikor a hallgatók életkorát tekintve vegyes az összetétel. Azt kétségkívül kijelenthetjük, hogy a gamifikációs módszerben óriási potenciál van a jövőre tekintve.

A Nemzeti Közszerológáti Egyetemen már alkalmazák az oktatók a „Kahoot” néven ismert programot, amely kedvelt mind az előadók, mind a hallgatók körében. Rendelkezik minden fent említett mutatóval: azonnali visszajelzés, egyenletes terhelés eloszlás, és innovatív ismeretanyag átadás, valamint tudásszint felmérés. Jó példa ez a program arra, hogy az oktatónak nem kell versenyre kelnie a különböző játékszoftverekkel, mivel a tananyagot játékosan tudja abszolváltatni a hallgatókkal.

⁶ <https://skoll.hu/gamifikacio-az-oktatasban/>

⁷ <https://skoll.hu/gamifikacio-az-oktatasban/>

Kompetenciaértékelés

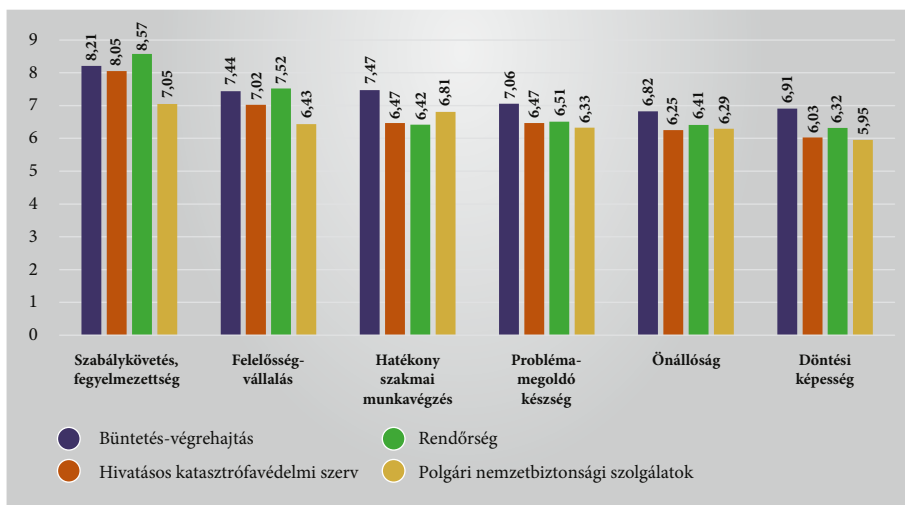
A közszolgálati kompetenciák segítik a rendvédelmi szervezeteket abban, hogy hatékonyabban és eredményesebben működjenek. Az eredményesség és a kompetenciák között szoros összefüggés mutatkozik, ezért azok folyamatos monitorozására és fejlesztésére kiemelt figyelmet érdemes fordítani.

„A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen 2015-2020 között végzett pályakezdő tisztek parancsnoki véleményezése” címmel készült egy reprezentatív felmérés. A felmérésre készített kérdőívet összesen 394 fő, átlagosan 15,5 év vezetői tapasztalattal rendelkező vezető töltötte ki, lefedve a teljes országot, illetve a rendvédelmi szervek teljes spektrumát (63% rendőrség, 23% katasztrófavédelem, 9% büntetés-végrehajtás, 5% polgári titkosszolgálatok). A kitöltők 5%-a központi szerv vezetője, 21%-a területi szerv vezetője vagy helyettese, 61%-a helyi szerv vezetője, 13%-a pedig egyéb kiemelt vagy szakirányító beosztású vezető volt. A megkérdezettek átlagosan 63 főt vezettek, ezen belül összesen átlagosan 11 fő pedig pályakezdő tiszti állományú volt.

A felmérés során 12 közszolgálati alapkompenciát vizsgáltak, melyek a következők:

- Szabálykövetés, fegyelmezettség,
- Hatékony szakmai munkavégzés,
- Problémamegoldó készség,
- Felelősségvállalás,
- Döntési képesség,
- Határozottság, magabiztosság,
- Önállóság,
- Pszichés terhelhetőség,
- Együttműködés,
- Kommunikációs készség,
- Konfliktuskezelés,
- Érzelmi intelligencia.

1. ábra: A 2015-2020 között végzett pályakezdő tisztek jellemzése⁸

A pályakezdő tisztek átlagos alapkompétencia profilja kiegyenlített, minden kompetencia esetében meghaladja a középértéket (5,5). Illeszkedve a rendvédelmi szervek elvárásaihoz, a legmagasabb értékelést a „Szabálykövetés és fegyelmezettség” (8,13) kapta, amit az „Együttműködés” (7,96) kompetenciában nyújtott igen jó teljesítmény egészít ki. A parancsnokok átlagon felülnek értékelték még a „Kommunikációs készségüket”, a „Felelősségvállalásukat”, a „Pszichés terhelhetőségüket” és az „Érzelmi intelligenciájukat”. Legalacsonyabbra a „Döntési képességüket” (6,17) és az „Önállóságukat” (6,34) értékelték, a mely kompetenciák igazi kiteljesedése a gyakorlati munkavégzés során várható. A különböző rendvédelmi szervezeteknél beosztásba kerülő frissen végzett tiszti állomány értékelése alapján megállapíthatjuk, hogy a büntetés-végrehajtási szakirányon végzettek minden területen kimagasló teljesítményt nyújtanak.

Összegzés

Az oktatás jövője számos változást és innovációt hozhat magával. Az alábbiakban néhány fontosabb trendet és változást sorolok fel:

- **Rugalmasabb oktatási formák:** Az oktatási intézmények egyre inkább nyitnak az online és hibrid oktatás felé. Az online oktatás lehetővé teszi a diákok számára, hogy rugalmasabban osszák be az idejüket, és akár a világ másik végén is elvégezhessek az oktatási programot. Azonban a hagyományos oktatási

8 Forrás: A Nemzeti Közszerológati Egyetemen 2015-2020 között végzett pályakezdő tisztek parancsnoki véleményezése, I/2. ábra, A pályakezdő tisztek egységes közszerológati alapkompétenciák mentén történő értékelése (melynek alapján a szerző készítette)

formák továbbra is fontos szerepet játszanak, és a hibrid oktatás lehetővé teszi, hogy a diákok részt vegyenek az élő órákon és/vagy az online tananyagban.

- **Személyre szabott oktatás:** Az oktatási intézmények egyre inkább arra összpontosítanak, hogy a diákok egyéni igényeit és képességeit figyelembe véve alakítsák az oktatási programokat. A digitális technológiák lehetővé teszik a diákok teljesítményének figyelését, és az adatok alapján személyre szabott tanulási lehetőségeket biztosítanak.
- **Fókusz az életre szóló tanulásra:** Az oktatás jövője felé haladva az oktatási intézmények egyre inkább a diákok életre szóló tanulására koncentrálnak. Az olyan készségek, mint a kritikus gondolkodás, a problémamegoldás, a kommunikáció és a digitális írástudás kulcsfontosságúak lesznek a jövő munkahelyein és szolgálati helyein.
- **Mesterséges intelligencia (a továbbiakban: MI) az oktatásban:** Az oktatási intézmények az MI-t és a gépi tanulást egyre inkább használják a diákok teljesítményének figyelésére és értékelésére, valamint a tananyag kialakítására. Az MI segíthet az oktatóknak az oktatási programok személyre szabásában is.
- **Az oktatás globális megközelítése:** Az internet és a digitális technológiák segítségével az oktatás egyre inkább globális lesz. A diákok világszerte kapcsolatba léphetnek egymással és a világ másik végén élő oktatókkal is. Ezek az oktatás jövőjére vonatkozó trendek és változások nem teljeskörűek, de remélhetőleg segítenek abban, hogy elképzeljük, milyen irányba tart ez a világ.

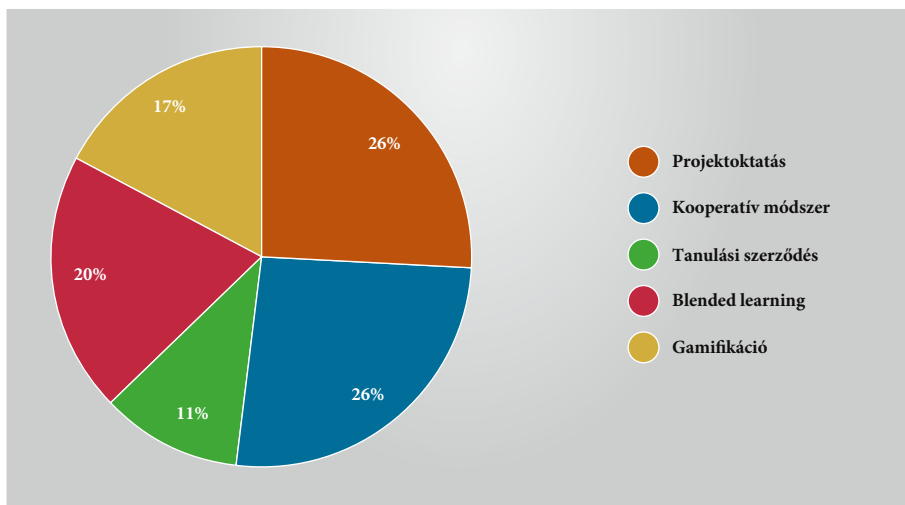
A fogadó szervek vezetői által megfogalmazott 12 közszolgálati alapkompétencia	Projekt-oktatás	Kooperatív módszer	Tanulási szerződés	Blended learning	Gamifikáció	Kompetencia/módszer
Szabálykövetés, fegyelmezetttség		X	X	X	X	4
Hatékony szakmai munkavégzés	X	X		X		3
Problémamegoldó készség	X		X		X	3
Felelősségvállalás	X	X	X	X		4
Döntési képesség	X				X	2
Határozottság, magabiztosság		X			X	2
Önállóság	X		X	X	X	4
Pszichés terhelhetőség		X			X	2
Együttműködés	X	X		X		3
Kommunikációs készség	X	X		X		3
Konfliktuskezelés	X	X				2
Érzelmi intelligencia	X	X		X		3
Összes pont	9	9	4	7	6	35

1. táblázat: A különböző oktatásmódszertanok és az azoktól várható kompetenciák összefüggései

A fenti táblázatban a közszolgálati alapkompétenciák és az azokat fejleszthető oktatási módszertanok súlyozása látható. A „pontosítást” az alapján állapítottam meg, hogy

mely módszer, mely képességeket fejlesztheti leginkább. Ezt vettem össze „A Nemzeti Közzolgálati Egyetemen 2015-2020 között végzett pályakezdő tisztek parancsnoki véleményezése” címmel készült felmérés azon eredményével, amelyben a fogadó oldal vezetői fogalmazták meg a kompetenciaigényüket.

2. ábra: Oktatási módszerek alkalmazásának eloszlása a kompetenciaigényekre vonatkozóan⁹

A diagramból az olvasható ki, hogy a vizsgált 5 oktatási módszertan alkalmazási eloszlása hogyan segítheti a hallgatót, illetve az oktatási intézményt a megfogalmazott kompetenciaigényeket kielégíteni és azoknak megfelelni, nem alábecsülve a többi módszerben rejlő potenciált sem. Azt állapíthatjuk meg, hogy a projektoktatás és a kooperatív módszer értékelhető a leginkább célravezetőnek a közzolgálati oktatás területén. Némiképp eltérőek a rendészeti területek, így nyilvánvaló, hogy mindenhol a sajátosságoknak megfelelően kell megtalálni azt a homogén módszertani tematikát, amely leginkább célravezető a hatékony és minőségi képzés fenntartása szempontjából.

Azt mindenképpen szükségesnek tartom itt megemlíteni, hogy most csupán öt módszert vettem össze. Az elérhető és alkalmazható eljárások azonban ettől több lehetőséget biztosítanak, melyek szimultán alkalmazásával és a mindenkori igényekhez történő igazításával egy a mostani eredménytől eltérő is lehet hatékony és sikeres.

A rendészeti oktatás igen sokrétű és szerteágazó, azonban közös alapokon nyugszik. Nevezük ezeket „közzolgálati kompetenciáknak”. A folyamatosan változó környezet, kapcsolódjon az a rendészet bármely ágához, naprakész és modern oktatást

⁹ Forrás: A vizsgált oktatásmódszertanok alkalmazási lehetősége a vezetői kompetenciaigényeknek való megfeleltetés érdekében (a szerző készítette)

követel meg. Mérlegelendő szempontnak gondolom a feladatok végrehajtható szintre redukálását, beleértve ebbe a tananyag és kiképzési feladatok elsajátítását egyaránt. A hallgató túlterhelése minőségi romláshoz vezethet, amennyiben elmarad számára a sikerélmény. A motiváció és a feladatok magasszintű végrehajtásában való érdekeltség elvesztése meghiúsíthatja mind az oktatás, mind a kiképzés által megfogalmazott és elérni kívánt célokat.

Figyelemmel az új generáció igényeire és eltérő tanulási módszereire, igyekezzünk megismertetni a múltban és a közelmúltban alkalmazott eljárásokat, azok nehézségeit a jelenkorhoz viszonyítva. Hívjuk fel a figyelmet arra, hogy az általuk aktuálisan elérhető és alkalmazható folyamatok a mindenkor kitűzött cél elérése érdekében milyen időbeli változásokat hoztak a végrehajtás tekintetében. Tisztában kell lenniük a kezdetektől alkalmazott elméleti, gyakorlati és technikai módszerekkel, hogy megértsék azokat, továbbá a megszerzett kompetenciák birtokában hatékonyan tudják tovább vinni és adott esetben fejleszteni.

Érjünk el pozitív szakmai értékrend változást a hallgatónál. Az oktatási intézményeknek folyamatosan fenn kell tartani a szinergiát a fogadó szervezetekkel és responzív módon, valós idejű válaszokkal kell szolgálniuk a hallgatót, hogy a jelenkorban is használható naprakész tudással, ismeretekkel legyen képes teljesíteni a közszolgálati feladatát. Az oktatás és kiképzés eredményessége szorosan összefügg a fogadó szervezet kompetencia és egyéb szakmai területen támasztott követelményeivel.

Legyen szó bármely rendvédelmi szervezetről is, azt kell látnunk, hogy a hallgató valójában az oktatási intézményben tölti el a szolgálati idejének a legcsekélyebb részét. Ennek tudatában kiemelten fontosnak érzem a folyamatos szakmai egyeztetést a befogadó rendvédelmi szervezet és az oktatást és kiképzést végrehajtó intézmény között. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen folyó nemzetközileg is elismert kutatások eredményei minden bizonnyal rendkívül jól hasznosíthatóak lehetnek az oktatásban, megteremtve ezzel a lehetőséget az oktatói állomány részére, hogy proaktív módon tudják felkészíteni a hallgatókat a jövőben várható kihívásokra.

A rendészeti szervezetek oktatási intézményekkel és kiképző központokkal történő szinergia kontinuitásának jelentősége abban rejlik, hogy a rendészeti szervezetek napi szinten találkoznak új, akár eddig példanélküli szituációkkal. Ezekre kizárólag akkor képesek jogszerű és szakszerű válaszokat adni, illetve megfelelő intézkedéseket fogantatni, ha rendelkezésükre állnak azok a magasszinten képzett kollégák, akik a modern kor vívmányait is használva képesek ezt megtenni.

A vizsgált 12 közszolgálati alapkompétencia mindegyike szükséges a rendvédelmi szolgálatot ellátó tiszthelyettes és tiszt állomány részére. Úgy vélem, hogy a kompetenciák

fejlesztésére is irányuló oktatás és kiképzés nem csupán a fogadó szervezetnél történő hatékony és magasszintű szolgálat ellátást segítheti elő, de a rendvédelmi szervezetek együttműködésében és közös feladatvégrehajtásában is említésre méltó szerepet tölthet be. Amennyiben a különböző rendvédelmi szervezetekhez beosztásba kerülő állomány „közszolgálati kompetenciái” azonos szinten vannak, az jelentősen megkönnyítheti bármely feladat végrehajtását, illetve a nem kívánt események felszámolását. Az eljárók által megfogalmazott és elvárt kompetenciák pozitív gyakorlati megvalósulása abszolút legitimálhatja az elemzett és ismertett oktatási módszertanok differenciált alkalmazását, figyelemmel a technikai fejlődésre és az állomány generációs sajátosságaira egyaránt.

A felmérés adataiból arra következtetnek, hogy nem kielégítő csupán a régi jól bevált oktatási és kiképzési módszerekre hagyatkozni. Azok innovációja szükségesnek látszik. Figyelemmel a parancsnokok által elvárt és tapasztalt kompetenciaszintekre, ajánlanám, hogy az oktatás és kiképzés során az előzőekben tárgyalt és elemzett oktatási módszereket a kívánt kompetenciák fejlesztése érdekében modulárisan alkalmazzuk, fókuszálva az aktuális területre.

Amennyiben a hallgató sikeresen teljesíti a különböző modulokat, állítsunk össze egy komplex feladatot (felhasználva az intézeteknél készített esettanulmányokat). A feladat végrehajtása során mérhető a hallgató elméleti és gyakorlati felkészültsége, továbbá meghatározható a szükséges kompetenciák aktuális szintje is. Egy ilyen „vizsga” során valós képet kaphat az oktató az esetlegesen még fejlesztésre szoruló területekről, amelyeknek ismeretében, akár személyre szabottan is kialakítható egy oktatási, illetve kiképzési terv. Meggyőződésem, hogy a hallgató nagyságrendekkel könnyebben illeszthető be egy rendvédelmi szervezet állományába, amennyiben képességei és készségei elérik az előjárók által támasztott követelményszintet.

A minőségi és modern oktatás révén több magasan képzett szakembert lehetünk képesek a befogadó szervezetek számára biztosítani, emelve ezzel a közbiztonság és közrend színvonalát, továbbá magasabb szintre helyezhetjük a társadalmi megbecsülést és elismerést. Gondoljunk úgy a rendvédelmi oktatás innovációjára, mint lehetőségre, amelynek eredménye mindenki számára egyet jelenthet. A közszolgálat = alázat, becsület és elismert, magas színvonalú szakmai tudás.

Felhasznált irodalom

<https://erettsegitelek.com/2021/01/uj-modszerek-a-pedagogiaban/> (Letöltés ideje: 2022. november 23.)

<https://skoll.hu/blended-learning/> (Letöltés ideje: 2022. november 23.)

<https://skoll.hu/gamifikacio-az-oktatasban/> (Letöltés ideje: 2022. december 9.)

Fotó: Bv. fotó

